

csabán, dr. Erényi István és dr. Zajácz Lajos, aki az állami gyermekmenhelyen másodorvos egészen rövid idő óta, kerültek.

Kinevezték azokat az egészen rövid praxissal bíró fiatal orvosokat is, akik csak az elmúlt esztendőben kerültek a pénztár kötelékébe.

A pénztári tisztviselők kinevezésének lajstromából — amint tegnap közöltük — néhány név kimaradt. A népjóléti miniszter dr. Mátyus Egyedét, a szegedi pénztár segédtitkárát az Országos Munkásbiztosító Pénztár státuszában titkárnak nevezte ki és ebben a minőségben az egri pénztár vezetésével bízta meg.

Milyen idős a Duna-Tisza csatorna?

Írta: Tonelli Sándor.

Ne tessék megijedni, nem a valóságos csatornáról, hanem csak a tervéről van szó ezekben a sorokban, amelyeknek az az egy körülmény ad aktualitást, hogy a csatornaterv, amelyek Szeged városát is közvetlenül érdeklik, mostanában érték meg a kétszázévesztendő jubileumot.

Erre a jubileumra egy véletlen körülmény terelte rá a figyelmet. A monarchia összeomlása után történettudósok nagy számmal kezdték átböngészni a bécsi titkos levéltárakat és ezeknek egyikében, a néhai császári haditanács archívumában bukkantak annak nyomára, hogy egy De Gred nevű egyén már 1727 végén javaslatot terjesztett elő a Duna-Tisza közötti hajózható csatorna megépítésére. Tervét a haditanács 1728. januárjában, tehát pontosan kétszáz évszázad előtt tette irattárba, minthogy pénzügyi okoknál fogva megvalósíthatatlannak találta.

Hogy ki volt ez a De Gred, akinek a neve francia eredetre mutat, nem tudom. Hogy miért nyújtotta be tervét éppen a haditanácshoz, azt már könnyebb megállapítani. A temesi bánság csak nemrégiben került vissza Magyarországhoz, a határőrvidék felnyúlt egészen Szegedig és a haditanács nemcsak, mint katonai, hanem nagyon sok tekintetben, mint közigazgatási és közgazdasági fórum is működött a töröktől visszaszerzett területeken. De Gred tehát ehhez a bécsi hivatalhoz fordult és elmagyarázta tervének óriási katonai és gaz-

dasági jelentőségét, de mint már említettem, hiába.

De Gred nem volt mérnökember, amit abból lehet megállapítani, hogy tervezetét Anguisola olasz származású vízépítési igazgatónak véleményével támasztotta alá, aki a tervet practicabilitásnak találta és kijelentette, hogy »a negyven évszázad alatt, melyet császári szolgálatban töltött, nem találkozott még olyan propositioval, amely szemmel láthatólag nagyobb hasznot ígért volna«. De Gred a csatornát úgy akarta volna megépíteni, hogy néhány mérföldnyire Pest alatt szakadjon ki a Dunából és Körös és Cegléd között elhaladva Szolnok alatt torkoljék be a Tiszába. A keresztlívihetőséget De Gred azzal bizonyította, hogy bár a föld itt nem olyan sima, mint Sienár földje Babiloniában, melynek szépségét Flavius Josephus, a zsidók történetírója nagyon dicséri, mégis hegyek, sziklák, vagy nagy kiterjedésű erdőségek nem állanak a csatorna megvalósításának útjában.

A tervet mindamellett pénzügyi okoknál fogva nem lehetett megvalósítani. Ugyanugy kutha esett a magyar rendeknek 1740-ből eredő határozata is, amely szintén a Duna-Tisza közötti csatorna kiépítését sürgette. Ebben az esztendőben lépett trónra Mária Terézia és tört ki az osztrák örökösödési háború; igazán nem lehetett csodálkozni, ha a királynő kormányának nem sok kedve és ideje volt csatornát építeni.

Később megint 1789-ben került napirendre a csatorna ügye. Schönstein Ferenc báró, helytartósági tanácsos dolgozott ki egy tervezet, amelyet József császárnak mutatott be. Ő a szolnoki megoldás mellett foglalt állást. Egy másik tervet Maillard Sebestyén vezérőrnagy és Heppé Szaniszló országos építészeti főigazgató készítettek. Ők a csatorna tiszai torkolatát Csongrád mellé javasolták. Ezt a két tervet agyonütötte a császár halála, de még inkább a francia forradalmi háborúk kitörése.

Az első igazán magyar csatorna-terv tudomásom szerint a szegedi Vedress Istvántól való, aki 1805-ben »A Tiszát a Dunával öszve kapcsoló új hajózható csatorna« címmel egy kis könyvecskében fektette le a csatorna megépítésére vonatkozó gondolatait. Ő a csatornát Szegedre akarta vezetni és a régi várat megfelelő átalakítás mellett gabona-tárháznak szerette volna felhasználni. Könyvében még a tervezett tárház is le van rajzolva, amelyet köröskörül csatorna vesz körül, ahol a gabonával megrakott uszályok horgonyoznak.

A negyvenes években Beszédes mérnök volt a csatorna gondolatának legerősebb propagálója. Ő Pest-Dabas-Bugac-Órgovány-Szeged utirányt javasolta. Az ő tervével kapcsolatosan a Duna-Tisza csatornáról széleskörű vita indult meg az akkori sajtóban, amelyben a régi Iparegyesület organuma, a Hetilap vezetett. A Hetilap hasábjain egymásután szólaltatja meg a hazai és külföldi szakértőket, közöttük Clark Ádámot is, akit Széchenyi a Lánchid megépítésére hozatott Angliából Magyarországra.

Meglepő ezeknek a negyvenes évekből való cikkeknek, véleményeknek és szakértői nyilatkozatoknak a bizakodó hangja. Szinte az cseng ki belőlük, hogy csak akarni kell a csatornát

Reuma
köszvény, csusz
ellen legjobb a
REPARATOR
Ara 1 F 60 f. Minden patika-ban. Kérje mindig a valódi Krieger-féle
Reparator az ismert véd-jeggyel. Főraktár: Krieger gyógyszerár, Buda-pest, VIII/ Calvina-ter, Múzeum-körut sarok.

és feltétlenül meglesz, még pedig rövidesen. A csatorna még sem lett meg. Ezuttal a tervet az önvédelmi harc temette el.

Az ötvenes évektől kezdve a csatorna ügye nagyon hosszú időre lekerült a napirendről, nem mintha az abszolutizmus idejének császári kormánya, vagy 1867 után az új magyar kormány érzéketlen lett volna technikai kérdések iránt, hanem azért, mert világszerte a vasutépítés foglalta le az államok és a közgazdasági élet anyagi erejét. Csak a vasúthálózat kiépítése után tűzte Hieromnyi, majd Kosuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter a csatornaépítés ügyét ismét napirendre. Az eredmény nagy tanácskozási jegyzőkönyvekben és szakvéleményeket tartalmazó kötetekben van lefektetve.

Hogy ezekkel a tervekkel mi történt, azt már a mostani újságolvasó közönség is nagyon jól tudja. Elveszték a világháború vérzivatarában. Ma, a csatorna gondolatának kétszázévesztendő jubileumán, megint tárgyalnak a Duna-Tisza csatorna megépítéséről. Vajon hány jubileumot fognak még ezek a kétszázévesztendő tervek megélni?

47 **TOMBOLA** ESTELY
ma és minden vasárnap az
Európa-kávéházban.
Szolid és figyelmes kiszolgálás. Rendes kávéházi árak.
Zene reggel 4 óráig.
Szíves látogatást kér **Baksai Géza, kávé.**

ARANY jegy-, pecsét-, kővesgyűrűk, láncok, fűgők, külön karórák, nickel és ezüst órák legolcsóbb készpénz áron
Babós Arpád specialista órák és ékszerész,
Oroszlán ucca 6.
Óra- és ékszerkészítés, becserélés! 858

Újévi alkalmi vásár!
Sehol olcsóbban!
SPITZER FERENC UTÓDA
WOLF DEZSŐ SZEGED, CSE-KONICS U. 5-5.
bőséges választékban kaphatók:
Kötött mellény, Selyem shawl,
" pulower, Nyakkendő,
" smoking, Bőrkezi, tyű,
" sweater, Sapka,
" harisnya, Esőernyő,
" kezi tyű, Alsótrikó.
Női, férfi és gyermek fehérnemű.

Olcsó
FÜRDŐKÁDÁK csak Fogelnál
Szeged, Takaréktár u. 8.
Telefon 6-45, 10-45.

Schweizi különlegesség
Szavalott tiszta gyapjú selyem és gyapjú kombinék, naprágók - divat kötött ruhák - Pulloverek és harisnya különlegességek
Weisz Márton cégnél
Tisza szálló mellett. 661

Tafaitojásbrikett
pótolja a porosz szenet.
Rendeljen próbára **Vértesnél** Telefon 9-58

Félselyem esőernyők
10 részes divatos kivitelben
10.- Pengőől feljebb
Kötött ruhák, kabátok, pulloverek a legjobb és legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb áron
Selyem, Flór és Gyapjú-harisnya különlegességek
Selyem, Flór és Gyapjú-nadrágok nagy választékban
Zacharias és Hammerli bőrkezi tyűk, cerna és svéd kezi tyűk legolcsóbban beszereshetők
Káldor J. és Tsa 500 cégnél
Kárász ucca 8. Szeged. Telefon 11-02



Dozzi József szalámigyár Rt. Budapest-Rákospalota. Világmarka!